

Зачало STUDIUM CARPATO-RUTHENORUM 2012

11. юна 2012 о 18.00 годині в ідалі интернату Пряшівской універзیتی (ПУ) в Пряшові на ул. 17. новембра ч. 13 був святочно отворений уж третій річник STUDIUM CARPATO-RUTHENORUM – Міджінародной літнэй школы русиньского языка і культуры.

Тройтыжденный едукачный проект, котрый реалізує Інштїтут русиньского языка і культуры ПУ на челі з директорков доц. ПгДр. Аннов Плішкова, ПгД., є заміряный на здобываня знань з русиньского языка, історії, літературы, культуры і етнографії карпатських Русинів. Лекції з даных дісціплін ся каждорічно реалізують паралельно в русиньскім і англїцькым языку домашніма педагогами (доц. ПгДр. Аннов Плішкова, ПгД., ПгДр. Кветослава Копорова, Мгр. Ян Калиняк) і заграничныма учителями з Канады, США і Україны (проф. ПгДр. Павел Роберт Маґочій, проф. Др. Патріція Крафчік і Мгр. Валерій Падык, к. н.).

Неоддїлнов частев проекту є множество культурных акцій і экскур-

зій про участників школы в регіоні северовыходного Словеньска. В порівнаню з минулыма річниками, міджі приголошеныма тогорічныма участникам літнэй школы домінують студенты зо Словеньска. Окрем них самособов і того року до Пряшова пришли тыж заграничны участници: зо США, Німецька, Чеськой републікы і Україны.

3. річник Міджінародной літнэй школы русиньского языка і культуры святочно отворив проректор про науку, уменя і акредітацію Пряшівской універзیتی проф. ПгДр. Петер Коня, ПгД., што дало даній події офіціалну уровень. З вступныма приговорами выступили тыж проф. Др. Павел Роберт Маґочій, президент Карпаторусиньского научного центра в США, і доц. ПгДр. Анна Плішкова, ПгД., директорка ІРЯК ПУ. В культурнім програмі акції выступила популярна русиньска співачка Анна Сервіцька і акордеоніста Ігор Крета з Пряшова.

-р-

фоткы: З. Цітрякова

• Участиків 3. річника Міджінародной літнэй школы 11. 6. 2012 привітала: (зліва) директорка Інштїтуту русиньского языка і культуры ПУ А. Плішкова, святочно отворив школу проректор ПУ П. Коня і участникам ся пригварив президент Карпаторусиньского научного центра в США П. Р. Маґочій.

• Святочну атмосферу до славностного отворіня Studium Carpato-Ruthenorum 2012 внесли співанкы популярной русиньской співачкы А. Сервіцькой у допроводі ґры на акордеоні І. Креты.

Хто, коли і де выбудовав Русинам дорогу до політичного затрачіня?

Мама на Словеньску „Союз Русинів-Українців Словацької републіки“ (СРУСР) з центром у Пряшові, „Фестиваль культуры Русинів-Українців“ і „СНМ – Музей української культуры“ (МУК) у Свіднику. В тых організаціях і на їх акціях Русинів выголошують за Українців а русиньску культуру представляють як українську. Тым порушують Рамковий договір на охрону народностных меншын і Европску харту регіональных або меншыновых языків. На Україні мама судом одсудженого о. Димитрія Сидора, православного священника і жытеля Україны, зато же ся на Україні жертвуює, терпить за Русинів, бо од українской влады жадать Русинів узнати за стародавну (автохтонну) і самостатну народность.

То суть штири смутны памятники бывшой марксістично-ленінской народностной політики в середній Европі, котра Русинів жыючих в ній політично-адміністративным способом неправом „змела зо стола“ і послала до політичного затрачіня, якбы нігда перед тым Русинів у середній Европі не было. З того політичного затрачіня Русины в середній Европі ся снажать „выкупити“. Затля лем зо слабым сплоченьскым успі-

хом і наперек тому, же в сучасности на Словеньску ся все у бівшій мірі голосять к своїм русиньскым корінням.

Чом є то так? Причин є веце. Суть три погляды на народностне одношіня Русины верзус Українці на Словеньску, але ани еден не є правилный, бо не выстигує причину поукраїнчіня Русинів у минулости. Єдны говорять, же проблем Русины верзус Українці на Словеньску ся зродив аж по році 1989. А ці перед тым не было того проблему на Словеньску? Быв. Также таке тверджіня поважуєме лем за поверхній приступ к русиньскій народностній проблематіці.

Другы говорять, же проблем міджі Русинами і Українцями на Словеньску є зато, бо влада СР не хоче выслухати представителів Русиньской оброды на Словеньску (РОС), Словеньской асоціації русиньских організацій (САРО) ці Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска (ЗІРС), ани Союзу Русинів-Українців СР (СРУСР). Тото тверджіня не є правдиве. Є то лем выгварка функціонарьского нічнеробліня у ділі рішаня народностной проблематікы Русинів. Кібы влада СР і хотіла выслухати єдних і других, ани єдны, ани другы бы не знали дати успі-

кокуючу одповідь на вопрос, ці сьме (Продовжіня на 3. стор.)

• Погляд на часть участників літнэй школы на славностнім отворіню.

• 26. 6. 2012 ректор Пряшівской універзیتی у Пряшові проф. РНДр. Рене Матловіч, ПгД. (другый зліва) прияв вышиткых педагоґів тогорічной літнэй школы русиньского языка і культуры : (зліва) проф. Др. П. Р. Маґочія, доц. ПгДр. А. Плішкову, ПгД., ПгДр. К. Копорову, проф. Др. П. Крафчік, Мгр. Я. Калиняка і Мгр. В. Падыка, к. н.

Была уділена Премія А. Духновіча за русиньску літературу

22. юна 2012 в пряшівській рештавращі „U bavičku“ ся одбыв Літературный вечур лавретів Премії Александра Духновіча за русиньску літературу спосный з передаванём премії за рік 2012. Новым лавреатом ся став русиньскый поет з Кежмарку, родак з русиньского села Остружніця – Юрко ХАРИТУН.

Каждорічно ся тотя премія передає на основі рекомендації міджінародной пороты, членами котрой в тім році были: проф. Др. Патріція Крафчік (председкыня) і проф. Др. Штефан Пю зо США, і доц. ПгДр. Валерій Купка, к. н., зо Словеньска. Премію уділює Карпаторусиньскый научный центр в Гласпорті (США), на челі котрого стоїть президент проф. Др. Павел Роберт Магочій.

Выголошіня выслідків конкурзу на лавреата літературной премії А. Духновіча уж по третій раз ся одбыло в рамках Літературного вечора як супроводной акції Міджінародной літнэй школы русиньского языка і культуры на Пряшівській універзиті в Пряшові – Studium Carpato-Ruthenorum 2012, котру уж третій рік організує Інштїтут русиньского языка і культуры ПУ.

Літературный вечур модерувала Др. Олена Дуць-Файфер з Ягелоньской універзиты в Кракові, котра є сучасно поетков, літературознательков і культурнов активістков Русинів/Лемків у Польску. Програма мав літературну і музичну часть, в яким ся в музично-поетичнім реціталі представив Петро Трохановскый із польской Криніці. Поезію і урывки з прозы дотеперішніх лавреатів премії зо Словеньска (Марії Мальцовской, Миколая Ксеняка, Штефана Сухого і Осифа Кудзея) читали герці Театру А. Духновіча в Пряшові Ярослава Сисакова і Ігор Латта, як і лавреат Штефан Сухый, а зо заграничных участников – О. Дуць-Файфер і П. Трохановскый-Муриянка з Польска.

Премію Александра Духновіча за русиньску літературу за рік 2012, значить, здобыв далшы поет зо Словеньска – Юрко Харитун. Нажаль, лавреат із здравотных причін не міг особно прийти на літературный вечур, также русиньского літературного „Оскара“ за него наконець перевзяла ёго жена Ева з рук В. Купки, букету квіток – з рук П. Крафчік а тисячдоларову фінанчну премію од меценаша Штефана Чепы з Торонта – з рук П. Р. Магочія. Перед передаванём премії ся читали віршы з оціненых книжок автора – *Мої жалі* (Пряшів: Русин і Народны новинки, 2010) і *Мої сны* (Пряшів: Сполук русиньских писателів Словеньска, 2011), котры емоціонално вплинули на участников вечора, причім каждый з них як дарунок видавателів міг собі книжку взяти.

На літературный вечур лавреатів спомянутой премії пришли і визначны гості: повномічний представитель влады СР про народностны меншыны ПгДр. Ласло Надь, приматор міста Пряшова Юдр. Павел Гадяр і посланець Містського заступительства Пряшова Мгр. Петро Крайняк, котры тыж коротко выступили, поздравили публіку і зажелали Русинам успіхы у далшій богатій літературній творчості і культурно-освітній роботі. Треба оцінити і то, же першов путёв Л. Надя в новій функції была праві тотя выдарена акція в рамках літнэй школы русиньского языка і культуры.

Петро КРАЙНЯК, Пряшів, фоткы: А. З.

Стрїча з поетков Марієв Гіровов

Не є над прямый контакт із русиньскым писателём. Як директорка Основной школы в Кленовій, Сниньского окресу, мушу повісти, же о тім наших школярів і педагогів 5. юна 2012 пересвідчила пані Марія Гірова, русиньска поетка і активістка на Снинціні, тыж і председкыня Окресной організації Русиньского культурно-освітнього общества А. Духновіча у Снині.

На наше позваня пришла до нашой школы, жебы нам доказала, же русиньскый язык, котрый був у 1995 році кодифікований і державов узнаний як списовный літературный язык Русинів на Словеньску, є язык, котрым ся дасть прекрасно комуніковати, писати, творити і пригваряти ся нелем Русинам, але і вшыткым славянськым народам навколо нас.

Пані Марія Гірова декламувала і читала свої новы стихишкы, котры приправує на выдана. Были то головно стихишкы о дітєх і про діти з

часів, кідь была она сама малов школярьков. Нашых школярів од першой аж по девяту класу так заінтересовала ёй декламація, же просили ю читати іщі дале. Правдаже, она продовжовала і наконець по выше годиновій стрічі і бісіді поетка сама прекрасно заспівала свою співанку під назвов Выросло дівчатко, в котрій ся говорить о односинах дітєй к родічам. І ту шіры слызы выпали учітельці Козутовій. По скінчіню той красной стрічі і бісіді писателька взяла „до парады“ вітязів окресного конкурзу Духновічів Пряшів із нашой школы і помогла їм з декламаціов, з притискама, высловностєв і чутливым проявом.

Дякуєме Марії Гіровій за красну, хосенну і емоціоналну стрічу на нашій ОШ у Кленовій. Вірїме, же своё творчостєв в русиньскім языку ослвила школярів нашой школы, котры уже тепер пробувають писати по русиньскы.

Мгр. Анна Федоркова, директорка ОШ у Кленовій

• Главны протагоністы Літературного вечора лавреатів Премії А. Духновіча за русиньску літературу, організованого в рамках літнэй школы: (зліва) Я. Сисакова, І. Латта, О. Дуць-Файфер, Е. Харитунуова, Ш. Сухый, В. Купка і П. Крафчік.

• Великий простор на русиньскім літературнім вечорі 22. 6. 2012 дістав талантований поет, співак і лавреат Премії А. Духновіча за русиньску літературу з року 2002 – П. Трохановскый з Лемковины.

• Найчестнішым гостєм русиньского літературного вечора був недавно zvolenый повномічний влады СР про народностны меншыны Л. Надь.

• Першыма гратулантима при передаваню Премії А. Духновіча за русиньску літературу, котру спонзорує Ш. Чепя, были: (зліва) президент Карпаторусиньского научного центра в США П. Р. Магочій і председкыня пороты конкурзу за рік 2012 Патріція Крафчік. Місто лавреата Ю. Харитуну премію перевзяла ёго жена Ева.

Хто, коли і де выбудовав Русинам дорогу до політичного затрачіня?

(Закінчіня із 1. стор.)

Русины, або Українці. Правдоподобно перед владов СР бы ся лем зачали вадити. А то ніч не рїшать.

А тоты третї гварять, же найліпше буде, кідь РОС, САРО, ЗІРС і СРУСР зачнуть міджі собов сполупрацювати, наприклад, при організованю фестивалу у Свіднику, котрый ся доднесь зве Фестивал культуры Русинів-Українців, а то і заслугов сучасного началства РОС. Тота пропозиція є тов найгіршов зо вшыткых, бо зраджує ідеалы народного возроджіня Русинів і веде Русинів до вічного політичного затрачіня, одкы не є навернута. Хто, де і коли выбудовав про Русинів дорогу до політичного затрачіня?

Русинський народный рух по році 1989 є властно боєм проти марксістично-ленінського народносправного політичного у вшыткых штатах, де жыють Русины. Ніч інше то не є. Русины Українців нігда не ігнорували ани не принижували, не мали нато причіну, бо не мали з нима ніякы контакты. Нам на Словенську треба зліквідовати марксістично-ленінську народносправну політику, реалізовану працівниками на Міністерстві внутра СР, де реєструють марксістично-ленінськы обчанськы здружіня, прикладом яких є СРУСР; на Міністерстві культуры СР і на Уряді влады СР, де приділюють дотації на реалізацію Фестивалу неекзистуючих Русинів-Українців у Свіднику з цілём утриманя тоталітної українізації Русинів, як і на Генералній дирекції Словенського народного музею в Братіславі, де реалізують українізацію Русинів у практиці, а то підпорванём українізаціонного посланя Музею української культуры у Свіднику. Є розділ міджі українізаціонним і українськым музеєм в тім, же українізаціонный музей выголошує русинську культуру за українську, а то робить наш свідницький музей.

Петро Сокол, председа СРУСР, на посліднім засіданю міського заступительства у Свіднику увів, же аж сейм СРУСР в Пряшові може змінити назву фестивалу в Свіднику, а то на Фестивал культуры Русинів і Українців, але сейм буде аж в януарі будучого року. То нам ясно назначує, же Сокол або гунцутськым способом высмівать ся з резолюції нашого міського заступительства, або сі не усвідомлює важность того правового документу. Дахто повість, ведь то была лем рекомендація міста організаторови фестивалу. А місто Свідник не є організатором фестивалу? То є правда, але тота рекомендація была дана не міджі камаратами при пиві, але формов правоплатной резолюції міського заступительства. А то уж є інша правницька форма. То значить, же був зроблений правный крок подля Закона о спранім діяню.

То є то саме, як кібы у Свіднику было выдано правоплатне рішїня найвышого орґану міської самосправы. А таке рішїня є у Свіднику платне про каждого, кому є адресоване. А є платне і про председу СРУСР у Пряшові.

Мы резолюціон міського заступительства у Свіднику о зміні назвы фестивалу в нашім місті на Фестивал культуры Русинів і Українців хочеме трансформувати і посланя фестивалу, котре буде в згоді з правными рішїнями і буде решпектовати передовшыткым Русинів. Не можеме доволити нікому, жебы не решпектовав у Свіднику резолюцію міського заступительства о назві фестивалу – Фестивал культуры Русинів і Українців. Мій погляд є такий, же з боку легіслативного ся наше міське заступительство дістало на „косу площіну“, зато потребує одборну правну конзулґацію о тім, як дале. На косу площіну наше місто привело і то, же на засіданю о фестивалі у Свіднику по выданю резолюції міста о назві фестивалу – Фестивал культуры Русинів і Українців – самостатно были прияты на Містськым уряді у Свіднику лем представителі РОС – В. Противняк, М. Кереканіч і М. Крайковіч, а цілу проблематику фестивалу в Свіднику о українізації русинської культуры іщі веце скомпліквали, бо СРУСР забезпечили моралну підпору про уж забігнутый систем українізації Русинів і підпору системі нерешпектованя міджінародных договорів о людських правах Русинів. Тоты люде зробили так, як кібы даній проблематиці абсолютно не розуміли, але до проблему вступають лем зато, бо суть зволены до ведучих функцій в РОС. А потім ся не чудуйме, же выслідок рокованя веджіня РОС із П. Соколом о фестивалі є такий ділетантський, же наконець із „воджатаїв“ РОС ся стали споєнці СРУСР в українізації Русинів. Сокол по догоді з веджінем РОС выголосив, же і того року фестиваль буде дале мати назву Фестивал культуры Русинів-Українців. Проти таким ділетантськым практикам на рокованях о фестивалі у Свіднику треба з боку Містського уряду у Свіднику радикално закочіти. Таку народносправну політику сьме не мали до Свідника ани впустити уж на самім зачатку рокованя о фестивалі культуры неекзистуючої народности (Русинів-Українців), а не абы сьме іщі кокетовали з таков противрусиньсков політиков отворено, як то тепер зробило веджіня РОС на челі з председом В. Противняком. Ай зато треба замінити сучасного председу РОС В. Противняка компетентнішым чоловіком, наприклад, Інж. Міланом Мнягончаком.

Ян КАЛИНЯК,
член Окресной організації
Русиньской оброды у Свіднику

Дві выставкы юбіланта Андрія Гая в Пряшові

21. юна 2012 любителі вытварного уменя ся зышли на вернісажи выставкы русиньского маляря Андрія Гая в Шарішській ґалерії в Пряшові, яка буде отворена до 16. септембра 2012. Далша вернісаж вытварных работ А. Гая ся одбыла 28. юна 2012 в „AG GALLERY“ на ул. Главній 66 у Пряшові, яку мож буде попозерати до 31. юла 2012. Обидві выставкы были отворены к визначному юбілею автора, родака з русиньского села Суків, 80. народенинам.

• Наш русинський юбілант, академічний маляр із Пряшова – А. Гай. Фотка А. З.

Андрій Гай ся народив 29. януара 1932. В роках 1952 – 1958 штудовав на Высокій школі вытварных умень в Братіславі на одділіню фігуралного малеваня у професорів: Л. Чеміцького, П. Матейкы, Д. Миллого і Я. Желібського. По приході до Пряшова наступиве робити як вытварный редактор до українського часопису „Дружно вперед“. В роках 1960 – 1973 був учітелём на педагогічнім інштуті а пізніше на Катедрі вытварной выховы Універзиты П. Й. Шафаріка (КВВ УПІШ) у Пряшові. Од року 1973 став ся умелцём у слободній професії. Коротко іщі учів на Народній школі уменя і КВВ УПІШ в Пряшові. В році 1982 був оцінений металом За розвой окресу Пряшів, у році 1987 дістав Ціну КНВ в Кошицях, 2008 року здобыв Ціну за мальбу на Міджінароднім малярськым біенале Вышеградської штирки в Требішові

а в році 2012 дістав Ціну пріматора міста Пряшів за довгорічний вклад до вытварного уменя і за репрезентацію міста дома і за границями СР.

А. Гай од року 1960 выставлєвав свої роботы на многих самостатных выставках, був участником многих пленерів і колективных выставок дома і за границями нашой отчизны.

З каталогу к єго выставці в Шарішській ґалерії у Пряшові хочеме зацітовати холем пару речінь А. Дерфіняковой, авторкы статі о вытварній творчости автора: „...І генеза Гаєвого скоро 50-річного вытварного програму бесспорно вказує на близкы контакты зо словенськов культуров, традиціями, історічным і сплоченьскым богатством. Черпать з богатого фольклору і народопису русиньского етніка, в котрім находить творчу іншпірацію, але і невывчерпне множество тем і мотивів про свою далшу творчость... Покры в єго ранній творчости домінує субьективний ліричний приступ і поетичне віджіня країны на основі ремінісценцій словенського (позн. ред.: і русиньского) сільского оточіння... пізніше, прихыляючі ся к монументалному выражіню країны, трансформує свій приступ поступно редукуючі образ, хоснуючі малярську „скратку“ і богату сімболіку фарбных акордів. Фарба зістає в творах вшыткых періодів умелця основным выразовым інштрументом, ей інтензивность і наратівность не выужывать лем при будованю образowego простору і акцентованю матеріалной основы країны, але через розважно зволены комбінації высловлює субьективны почуткы.

Андрій Гай створив почас своего скоро півсторічного творчого діятельства у Пряшові шыроке вытварне діло. В нім ся і як умелець, і як чоловік все голосить к Словенську, к єго народным традиціям. Своім індивідуалным малярськым програмом, розвинутым до коморной і монументалной творчости про архітектуру, ся став єдноє з визначных умелцькых особностей выходословенського вытварного уменя другой половины 20. стороча.“

К многим ґратулантам к 80-ым народенинам Андрія Гая і єго двом актуалным выставкам ся припоюють і членове редакції Русин і Народны новинкы.

• Еден із выставлєных образів у Шарішській ґалерії в Пряшові – Почливість С. Д., олій, 90 x 80 см, од автора А. Гая.

• Абсолвенти курсу про будучих учителів українських шкіл при Штатній руській гімназії в Гуменні у 1952 році: О. Чанда, Ю. Сивий, А. Петрунчик, І. Куцка, Ю. Леник, В. Гухлох, М. Демян, П. Круляк, М. Ванда, М. Лайчак (отець теперішнього міністра закордонних діл СР), О. Гутнян, І. Чабра, В. Бандуріч, М. Федорчакова, І. Штефанякова, О. Стренкова, А. Зозум, О. Семан, М. Рогаль, М. Петрущак, Ш. Горкович, А. Рошканин, І. Губик, А. Шкурлова, М. Дуркотова, А. Гунджова, А. Євчинова, Г. Суха, А. Грішкова, Ю. Грічинова, А. Гунчарова, З. Кундратова, М. Сейнова, М. Чіварова і А. Лацакова з своїми учителями Ф. Віцом, А. Латтовом і О. Біліщаком (в 1. ряді 5., 6. 7.).

ПРИПРАВА УЧИТЕЛІВ про український язык

У шкільнім році 1951/1952 було в русинських селах до шкіл заведено навчання українського языка, і хоць родичі не прияли рішіння вымінити руський язык за український.

Было звыком, же кідь ся прияло рішіння або резолюція высшых орг-нів, люде мали стати до позору і нучена метода была надіктована скоро у вшитых русинських селах. Были припады, же родичі свої діти до української школы не посылали почас довшой doby, наприклад, у селах Грабске, Колонія і іншых. Дакотры учены з Пряшова і теперь суть того погляду, же заведжіня українського языка до шкіл у русинських селах „**быв цілком природный процес**“. Практика указала, же то так не было, бо по році 1960 у нас українське школство пропало і зістало лем дакілько сел (мож было їх зраховати на пальцях двох рук), в котрых український язык ся учів уж лем як предмет.

У зачатках і пізніше были великы проблемы з насилным заводжанём навчання українського языка.

Найвекшым проблемом была некваліфікованость учителів. У році 1953 на українських школах в 6. – 9. класах некваліфікованость досягвала аж 90%. Зато наши уряды мусили зачати рішати проблем кваліфікації учителів. В шкільнім році 1952/1953 при

Руській гімназії у Гуменні був отвореный єднорічний курс, в котрім было 29 дівчат і 18 хлопців. Ведучов того курсу была учителька А. Латтова-Лещішінова, далшыми учителями были: А. Крайнякова, І. і М. Кудерявы, пан Зелік, А. Дуцар, пан Лапутка, пан Петрашевич, Ф. Віцо і іншы. По двох місяцях курс був переложений до Пряшова. По скінчю того курсу єго абсолвенты спочатку могли учіти в школах, а то в 1. – 5. класах з тым, же до двох років мусили зложити заключный экзамен, а матурітны экзамены могли зложити на Педагогічній школі у Пряшові. Тоты, котры так зробили, стали ся кваліфіковаными учителями. Заключны экзамены і матуру (матуровали зо 6 предметів) складали по екстерній формі штудій, зато же хоць при споминаній педагогічній школі была і вечерна школа про будучих учителів, абсолвентам курсу українського языка не было позволено ходити до вечерной школы. І таков формов была ліквідована некваліфікованость учителів на українських школах (!?)

Зо своїх споминів написав
Іван БАНДУРИЧ, Бардеєв
Фотка з архіву автора

ХОЧЕТЕ ШТУДОВАТИ РУСИНЬСКИЙ ЯЗЫК?

2. коло вступных экзаменів на ФФ і ФГПН ПУ

Вступны экзамены на академічний рік 2012/2013 на Філософичній факулті Пряшівской універзіты в Пряшові – 2. коло, бакаларський ступінь штудія (денна форма, 3-річна презенчна форма штудія)

Ул. 17. новембра 1, 080 78 Пряшів, тел.: 051/7570819, 7570830, 7570834, 7570831, факс: 051/7570824, i-мейл: kovalaj0@unipo.sk, вебова сторінка: <http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta>. Пригласкы ся приймають до: **27. август 2012**

Поплаток за материалны наклады на вступны экзамены: 34 €, банка: Štátna pokladnica, číslo рахунку: 7000066503/8180, вариабільный сімбол: 101003, конштанный сімбол: 0308, адреса: Prešovská univerzita v Prešove, Ekonomický útvar, Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov, адреса на посланя пригласок: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta, Ul. 17. novembra 1, 080 78 Prešov. Выповнены пригласкы мож передати і особно: на секретариаті декана ФФ ПУ.

Штудійный програм: Учительство академічных предметів і учительство умелецько-выховных і выховных предметів, предпкладане число приятых штудентів: 20.

Приголосити ся мож на штудії русинського языка і літературы в комбинації з:

- англійським языком і літературов,
- французьким языком і літературов,
- німецьким языком і літературов,
- російським языком і літературов,
- словацьким языком і літературов,
- українським языком і літературов,
- історіов,
- естетіков,
- етічнов выховов,
- філософіов.

Вступны экзамены на штудійный рік 2012/2013 на Факулті гуманітних і природных наук Пряшівской універзіты в Пряшові – 2. коло, бакаларський ступінь штудія (денна форма, 3-річна презенчна форма штудія)

Ул. 17. новембра 1, 080 78 Пряшів, тел.: 051/7570620 – 624, 292, вебова сторінка: <http://www.fhpu.unipo.sk> Пригласкы ся приймають до: **31. август 2012**

Поплаток за материалны наклады на вступны экзамены: 34 €, банка: Štátna pokladnica, číslo рахунку: 7000066503/8180, вариабільный сімбол: 1030, конштанный сімбол: 03, адреса: Prešovská univerzita v Prešove, Ekonomický útvar, Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov, адреса на посланя пригласок: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, Ul. 17. novembra 1, 080 78 Prešov, адміністративный поплаток треба послати поштовов поукажков тіпу „U“: устрыжок о заплачню наліпити на 3. сторону пригласкы, в іншій припаді пригласка не буде акцептована!

Штудійный одбор Учительство академічных предметів, штудійны програмы в комбинації:

- екологія і русинський язык і література,
- фізика і русинський язык і література.

Условія приятя на штудійны програмы:

- На бакаларськы учительскы денны формы штудійных програмів адепты будуть приниманы без вступных экзаменів на основі выслідків із середнєшкольських штудій (середне число кінцєрічных і матурітного свідоцтв). Кідь кількость вгодных адептів перевышуть капациту можностей факулты, будуть мати выгоду штуденты із ліпшым середнім коефіціентом із середнєй школы: з гімназії – коефіціент 0,6, зо середнєй одборной школы – 0,8 а з середнєго одборного учіліща 1,0.
- К пригласці треба приложити: животопис, потверджіня о здравотній способности, овірены свідоцтва зо середнєй школы за 1. – 4. річники і матурітне свідоцтво.

-р-

Семінар о русиньскім школстві

Русинська оброда на Словеньску 23. мая 2012 в Основній школі Михала Сопыры в Радвані над Лабірцєм зорганізовала семінар під назвов **Русинський язык в шкільній системі на Словакії: сучасна сітуація і будучность**. Цілем семінара было представити актуалну сітуацію в розвою школства Русинів на Словеньску, становити основны проблемы і назначити можности їх рішаня. Семінар вів Мгр. Александер Франко, член Выконного выбору РОС одповідный за шкільську проблематіку. В програмі выступили: **Володимир Противняк**, председа РОС (*Місце освіти в русиньскім языку в діяльстві РОС і новы перспективы*), Мгр. Марек Гай, учитель русинського языка в радванській ОШ і учитель контінуальной освіти про русинський язык Методічно-педагогічного центра в Пряшові (*Сучасна сітуація в розвою освіти в русиньскім языку*), доц.

ПгДр. Анна Плішкова, ПгД., директорка Інштитуту русинського языка і культуры Пряшівской універзіты в Пряшові (*Едукація будучих учителів русинського языка і далшых одборників про карпаторусиністичны штудії*), ПгДр. Кветослава Копорова, ІРЯК ПУ (*Русинський язык в практичных сферах*), і ПаедДр. Марія Ясикова, директорка Основной школы з навчалным языком русинським в Чабинах (*Статус учителя русинського языка в практичній животі*). Гостєм семінара був Мгр. Ян Яраба, ведучій одділіня шкіл з навчалным языком народностных меншын Секції регіонального школства Міністерства школства СР, який в контексті темы оцінив задачу народностного школства в розвою народной ідентиты каждой народностной меншыны і підкреслив шпеціфічну єго роль конкретно про перспективу захованя Русинів на Словеньску. Практичным выслідком семінара окрем выданя зборника рефератів є нова ініціатива на створіня шкільской комісії як порадного орґану РОС.

-ап-

НАРОДНІ НОВИНКИ

Выдавать Русин і Народны новинкы. Шефредактор: Мгр. Александер ЗОЗУЛЯК, редакторка: ПгДр. Кветослава КОПОРОВА, языкова редакторка: доц. ПгДр. Анна ПЛІШКОВА, ПгД. Адреса: **Ludové noviny, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, SR.** Tel.: 0905 470 884. Регістрачне ч. **EV 327/08, МІС 49 438.** Предплатне на рік € 8,50 €. Опублікованы погляды дописователів не мусять быти згодні з поглядами редакції.

Адреса новинок на інтернеті: www.rusynacademy.sk,
<http://narodny-novynky.presov.sk>, E-mail: rusyn@stonline.sk

Rusín a Ludové noviny
Duchnovičovo nám. 1
081 48 Prešov 1
D+2
VsRP - 664/2003

Platené v hotovosti
080 02 PREŠOV 2